

בס"ד. ש"פ תצוה, וי"ד אר"ר ראשון ה'תשמ"א*

ראתה תצוה את בני ישראל וקחו אליך שמן זית וך כחית למאור להעלות נר תמיד, וידועים הידיקים בזה בכל הציונים שבמורה נאמר צו את בני ישראל וכי"ב, וכאן נאמר ואתה תצוה את בני ישראל. ולהוסיף, והידיק מ"ש ואתה תצוה הוא לא רק בהלשון אלא גם בהתוכן, דלשון ואתה תצוה משמע שמשוה הוא המצוה, וצריך להבין, הרי משה הוא להבין מ"ש שליח לישראל את ציווי הקב"ה, ולמה נאמר ואתה תצוה. גם צריך להבין מ"ש ויקחו אליך, שיביאו השמן למשה (אליך), ולכאורה, כיון שהעלאת הנרות הייתה ע"י אהרן, למה הוצרך להביא את השמן למשה. גם צריך להבין מ"ש שמן ג' כחית למאור, ולכאורה הול"ל שמן ג' להאיר. גם צריך להבין, ובפסוק שלאח"כ נאמר מערב עד בקר וכאן נאמר להעלות נר תמיד.

ב) ומכאור כ"ק מרי"ח אדמרי"ר (במאמרו הידוע ד"ה וקבל היהודים: שנאמר כפורים קטן תרפ"ט), דציווי (תצוה) הוא צוותא וחיבור. והוה ואתה שמשוה משפיע לישראל (שמקשר אותם עם אר"ס), ע"י נעשה יחרון והוספה כמשה. ודמשה וישראל הם דוגמת ראש ורגל, כמ"ש ש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבך, וכל ישראל הם הרגלים דמשה, ומשה הוא הראש שלהם. וכמו שבארם הרגלים מוליכים את הראש למקום שהראש מצד עצמו אינו יכול להגיע לשם, כמו"כ הוא במשה וישראל, שע"י ישראל (הרגלים דמשה) מיתוסף עילוי במשה. דוהו מ"ש

* יצא לאור בקונטרס פורים קטן - תשנ"ב, ילקיאת יום ג' שהתפלל בו כי טוב, פורים קטן .. יום א' פ' כי תשא, ה'תשנ"ב.
 (1) ריש פרשתנו (תצוה).
 (2) אהר"ח פרשתנו (תצוה) ע' איתקמא. ד"ה וקבל היהודים תרפ"ז ס"ג (סדרם תרפ"ז ע' ק"ג. ה'תש"א 182).
 (3) רמב"ן עה"פ.
 (4) פרשתנו כ"ו, כא.
 (5) השייכות דמכאור בואה תצוה ג' וקבל היהודים ג' - ראה לקמן ס"ט ואילך.
 (6) נרפס ב"התמים" חוברת ז לה, ג' נשלך, ג' ואילך. סדרם תרפ"ז ע' ק' ואילך. ה'תש"א ע' 180 ואילך. - ראה שם ס"ט.
 (7) כ"ה גם בחו"א פרשתנו פ"ב, א (עה"פ ואתה תצוה). ובכ"מ. וראה בהנמקן לקמן ע' נט הערה 55.
 (8) כ"ה כמ"ה ואתה תצוה עטרי"ת (סדרים עטרי"ת ע' רנז). ובכ"מ. ובד"ה זה תרפ"ז ס"ד בתחלתו (ועי"ן רסטי"ן) "תקשר את בני ישראל". ואינו מוסף "עם אר"ס", ויש לומר, דבהנמקן מפרש שמשוה מקשר את בני ישראל עצמם, ברלקמן ס"א.
 (9) בהעלותך י"א, כא.

* קונטרס זה חילק כ"מ אדמרי"ר שליט"א ב"דו וק' לכא"א תאנשים נשים וטו.
 ** על הדריח אורות התפסת התפסת התאמר ענה כ"ק אדמרי"ר שליט"א: "ידיד" שיפעל הפעולה הרצוי והומ"ג וברי מולי כ"י, אוניק עה"פ".

שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו, שע"י רגלי העם נמשך הגילוי דאנכי בקרבו של משה¹⁰. וזהו ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית גוי, דע"י שמשו יצוה ויקשר את בני ישראל עם או"ס, עי"ז יביאו בני ישראל שמן זית למשה (ויקחו אליך), שיוסיפו תוספות אור במשה.

ג) ולבאר זה, מקדים בהמאמריו שמשו רבינו נקרא רביא מהימנא, לשני פירושים בזה. שהוא רועה נאמן של ישראל ושהוא זן ומפרנס את ישראל בענין האמונה. והאמונה שישנה בישראל מצד עצמם, שישאל הם מאמינים בני מאמינים¹¹, אפשר שהיה בכחית מקין, וזה שמשו רועה ומפרנס את ישראל בענין האמונה הוא שהאמונה תהי' בפנימיות. וזהו מ"ש בזה"י והיא אמונה דלעילא יתון ויתפרנס מני על ידך (ע"י משה), וזה שמשו זן ומפרנס את האמונה הוא שממשיך אותה בפנימיות. וממשיך בהמאמר, וזה שמשו הוא רביא מהימנא, הכולנה כזה היא גם לאתפשטותא דמשה שכלל דור"י, דראשי אלפי ישראל שכלל דור הם מחזקים את האמונה דישאל (שבדורם), שהאמונה שלהם תהי' בפנימיות. וכמו מודכ"י, שהי' האתפשטותא דמשה שבדורו, כמארז"ל¹⁶ שמודכ"י בדורו כמשה בדורו, שגם בזמן גזירת המן, שלימוד התורה וקיום המצוות או הי' קשור עם מס"י, הקהיל קהילות ברבים לחזק את אמונתם של ישראל בהוי' ולעמוד חזק בלימוד התורה וקיום המצוות. ולאחר"י שמכאור בארובה שמשו ואתפשטותא דילי, שכלל דור מחזקים את האמונה דישאל, מכארי דוק לשון הכתוב שמן גוי כתיב למאור (למאור ולא להאיר), שבזמן הגלות, שכארי"א הוא נשבר ונדכא, כתיב, עי"ז מגיעים למאור (העצם) שממנו נמצא האור. וצריך להבין השיחות והפירושים בכתיב למאור להמכאור (בהמאמר) לפני"ז שמשו [אתפשטותא דילי] שכלל דורא זן ומפרנס את האמונה שתהי' בפנימיות.

ד) והנה הביאור בפסוק ואתה תצוה בא (בהמאמר) בהמשך להמכאור בחתול המאמר, דפירוש וקבל היהודים את אשר החלו לעשות¹⁸ הוא שקבלו מה שהחלו בזמן דמתן תורה¹⁹. דבמתן תורה היה ההחלה (החלו לעשות), וכימי אחרונה (בזמן גזירת המן) היה הקבלה, וקבל היהודים. [ועי"ז מארז"ל²⁰ עה"פ²¹

(10) ראה בב"י בר"ה הנ"ל תפי"ז ס"ה.
(11) סעי' ד.
(12) שבת צ"ג, א. א.
(13) ח"י"ג רבה. ב.
(14) תקי"ז חסי"ג (קרב. א. קרי. א.).
(15) ראה בר"ה הנ"ל תפי"ז ס"ג וט"ז.
(16) אסתי"ז פ"י. ב.
(17) בר"ה הנ"ל תפי"ז ט"ז.
(18) אסתי"ז ט. כג.
(19) כ"ה גם בר"ה וקבל היהודים בתרי"א מגיא צ"ג. ובכ"י — נסמנו בר"ה וקבל היהודים התיש"א (לקמן ע"י הערה 4).
(20) שבת פ"ח, א.
(21) אסתי"ז ט. כז.

תורת מנחם ספר המאמרים מלוקט - ג שניאורסון, מנחם מנדל בן לוי יצחק עמוד מס 68 תמוצ"ע ע"י תכנת אוצר החכמה

קיימו וקבלו היהודים. קיימו מה שקבלו כבר, וזה שהקדימו נעשה לשמע במ"ת היה רק הקבלה, וכימי אחרונה קיימו מה שקבלו. ומדייק בהמאמר, שלכאורה הוא דבר פלא²⁴, דבמתן תורה הי' ישראל בתלית העילוי, והי' אז אצלם גילוי אלקות בדוגמא הכי נעלית [דנוסף לזה שגם קודם מ"ת הי' גילויים נעלים ביותר, הגילוי שהי' ביציאת מצרים ובפרט בקריעת ים סוף, הנה הגילוי שהי' בשנת מ"ת הי' גילוי נעלה עוד יותר], וכימי אחרונה הי' ישראל בתלית היידיה, דנוסף להחלעם ודוהסותו שכלל גלות [דכל גלות הוא בדוגמא גלות מצרים²⁵, וכמו שבלגות מצרים כתיב²⁶ ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, ע"י"ז הוא ככל גלות, שישנם כמה נסיונות בקיום התורה והמצוות], הנה אז (בזמן גזירת המן) הי' ההחלעם וההסות עוד יותר, ואעפ"כ, בזמן מתן תורה, כשהי' ישראל בתלית העילוי, היה רק ההתחלה (החלו לעשות), ובזמן גזירת המן, כשהי' בתלית השפלות, אז דוקא קבלו מה שהחלו במתן תורה. ומכאור כזה, דבזמן הגזירה, הי' קיום התומ"צ שלהם במס"י. [דנוסף לזה שהי' להם מס"י שלא לכפור ח"י [כמכאור בתרי"א], שאם היו ממידים דתם לא היו עושים להם כלום, כ"י הגזירה היה רק על היהודים, ואעפ"כ לא עלתה על דעתם מחשבת חרץ ח"י], הי' להם מס"י גם על קיום התומ"צ²⁸, ועד שוקהלו קהילות משה ללמוד תורה כמס"י²⁹. והתעוררות המס"י שלהם היה ע"י מרדכי היהודי, שהיה שבדורו. וזהו וקבל היהודים את אשר החלו לעשות. דבמתן תורה היה רק ההתחלה ובזמן גזירת המן היה הקבלה, כי ע"י שהי' להם אז מס"י בפועל על תומ"צ נתעלו (בענין זה) למדינת נעלית יותר מכמו שהיו בזמן מתן תורה, ולכן אז דוקא היה הקבלה, וקבל היהודים.

ולכאורה יש לומר, שהפירוש בכתיב למאור, שע"י כתיב (נשבר ונדכא) מגיעים להמאור, הוא ביאור על זה שבזמן הגזירה דוקא באו למס"י באופן נעלה ביותר³⁰. כי מס"י הוא מצד עצם הנשמה שלמעלה מגילוי, מאור (שממנו נמצא האור), וע"י שהי' אז במצב דכתיב (נשבר ונדכא), נתגלה עצם הנשמה, מאור. אבל מהמשך דסדר הענינים בהמאמר שהפירוש בכתיב למאור בא לאחר הענין דרביא מהימנא, משמע, דענין כתיב למאור שייך גם לזה שמשו זן ומפרנס את האמונה שתהי' בפנימיות.

(22) מהמשך הענינים בהמאמר ובתרי"א שבחזרה הבאה (וראה גם תרי"א שם צ"ג, ובכ"י) משמע, וזה שקבלו כימי אחרונה הוא בזמן הגזירה. ובפירוש ר"י כימי אחרונה מראה תוספתא שמשו להם. ואולי יש לומר דענין כתיב — ראה לקמן ס"ט.
(23) ראה גם בתרי"א מגיא צ"ג, א. דוקא היהודים את אשר החלו לעשות הוא ע"י קיימו מה שקבלו — אין שלכאורה הם שני ענינים שונים, ראה לקמן ע"י הערה 4.
(24) הביאור בירוק לשון זה — ראה ד"ה וקבל היהודים דפורים לקמן ה'תשל"ח ס"א (לקמן ע"י מ"ד).
(25) ראה ב"י פט"ז, ה' כל המלכות נקרא על שם מצרים על שם שהם מצריה לישאל"י.
(26) וראו ה' ט.
(27) מגיא צ"ג, א. צ"ג, א. צ"ג, א. וראה גם במקומות שנסמנו לקמן ריש ע"י הערה 12.
(28) שהיו חידוש גדול יותר, כי כנוגע לאמונה, גם כל שבקלים מוסר נמש (תניא פי"ח, ובכ"י).
(29) שהיו חידוש גדול עוד יותר, כמובן בפשטות.
(30) ראה הערת הקורא.

תורת מנחם ספר המאמרים מלוקט - ג שניאורסון, מנחם מנדל בן לוי יצחק עמוד מס 69 תמוצ"ע ע"י תכנת אוצר החכמה

לח שרועי ישראל שכל דור מחזיקים האמונה (המבואר במאמר זה) הוא שהאמונה ד"ר ישראל תהי' באופן דמסי'. וע"פ הנ"ל יש לומר, שעיקר הענין דרע"א מהימנא הוא זה שהוא ז"ל ומפורסם את האמונה עצמה, שהאמונה חדי' לא רק כמו שהיא מצד הגילויים (מצד זה שהנשמה שלמעלה רואה אלקות) אלא מצד עצם הנשמה. וזה שמשו ממשיך את האמונה בפנימיות (בדעת והשגה) הוא תוצאה מזה שהוא ז"ל ומפורסם את האמונה עצמה (המשכת וגילוי האמונה כמו שהיא מצד עצם הנשמה). וכנ"ל (סעיף ה'), דהמשכת האמונה בפנימיות (בדעת) הוא ע"י גילוי ההתקשרות עצמית דעצם הנשמה. ועפ"י יש לומר, דבזה שבהירות שהוצרכו למסי' בפועל חיזוק רע"י ישראל (אחפשטותא דמשו) את האמונה ד"ר ישראל תהי' במסי', נתגלה הענין דרע"א מהימנא (בענין זה) עוד יותר מכמה עצמו. כי המשכת וגילוי האמונה כמו שהיא מצד עצם הנשמה [שע"י] משו ואחפשטותא דילי' שכלל דרא', עיקר התגלותה הוא מסי' בפועל.

ז) **והנה** ידוע שהמסי' בפועל על תומ"צ של כל ישראל יהיה בפנימים (בזמן גזירת המסי' בזמן גזירת המן היתה בכך ישראל. ועפ"י יש לבאר מה שמוכח בהמאמר) וממדי' שמודרכי ה' שקול בדרו כמשה בדרו, דהגם שאחפשטותא דמשה הוא ככל דור דור מ"מ איתא במדרש שמודרכי (דוקא) ה' שקול בדרו כמשה בדרו. ויש לומר, שהממעלות דמדרכי היהודי הוא שהוא ה' הרע"א מהימנא (בגידו') של כל ישראל שברדו. בדוגמת משה רע"א מהימנא שהמשיך דעת לכל ישראל שברדו, כמוכן גם מזה שדרו של משה (כל אנשי דורו) נק' דור דעה'. [אלא שבמשה ה' גילוי ענין ה' שהוא רע"א מהימנא דכל ישראל] ע"י שהמשיך דעת לכל אנשי דורו, ובמדרכי ה' גילוי ענין זה ע"י שגילה כח המסי' שכלל אנשי דורו. ויש לומר, דע"י שמביא בהמאמר מ"ש במדרש שמודרכי בדרו ה' שקול כמשה בדרו, ע"י פסק בעל המאמר את הדין על עצמו, שהוא הרע"א מהימנא (בגידו') של כל אנשי דורו.

ח) **ועפ"י** יש לבאר קשר (וסדר) הענינים (בהמאמר) בביאור הפסוק ואחא תצוה גו', שבתחלה מבאר את הפירוש דואחא תצוה את בני ישראל, שמשו ולאח"י מבאר שגם רע"י ישראל שכלל דור (אחפשטותא ומשה) מחזיקים את האמונה ד"ר ישראל וכמו מדרכי (משה שברדו) שחזיק את אמונתם של ישראל לעמוד חזק בלימוד התורה וקיום המצוות, ולאח"י מבאר הפירוש בכתוב למאור (שכפסוק ואחא

36) משא"כ בתניא שם י"ד יצוה מנחם מרע"ה כ"ר לזמן זמנא את הנפ".
37) ראה לקמן הערה 56.
38) סעיף ג.
39) ראה דק"י פ"ט, א. במב"י פ"ט, ג. וש"י.
40) ע"י הפירוש לשון המשנה (אבות רפ"ג) דין וחשבון (דין ואח"כ חשבון) - ע"פ דברי המשנה (שם מטי"ו) ש"נפדעין מכוני מרעו ושלא מרעו", שלאחרי שהאדם מוסר מדעתו ידיו על חבירו, מוסר דין לעצמו שלא מדעתו, כיון שעפ"י ד"רן' זה עושים יחשבוני' בננוע למעבד הוא (ראה לק"י פ"ט ע"י 283, וש"י).

ז) **יש** לבאר זה ע"פ הידועי' דזה שישאל מאמינים באלקות באמונה פשוטה ואין צדיקים ראיות על זה הוא מצד שני טעמים. לפי שמולידיו חזי'. והנשמה שלמעלה רואה אלקות (ראי' שלמעלה משכל), וזה פועל בהנשמה שבגוף האמונה באלקות. ועוד ביאור, דשרוש האמונה הוא מעצם הנשמה (שלמעלה ממולי' חזי'). וזה שעצם הנשמה מקושרת באלקות היא התקשרות עצמית (שאניה תלוי' בסיבה, גם לא בענין הראי' שלמעלה משכל). ויש לומר, דמההתקשרות שבין שני הביאורים (הענינים) הוא, דהאמונה בהנשמה המלובשת בגוף הכאה מראית הנשמה שלמעלה היא בבחינת מקיף. דכיון שהנשמה שלמעלה היא למעלה מהתלובשות לכן פועלת בהנשמה המלובשת בגוף היא בבחינת מקיף. וככ"י שהאמונה (בהנשמה המלובשת בגוף) תהי' בפנימיות, הוא ע"י גילוי ההתקשרות עצמית דעצם הנשמה. כי עצם הנשמה היא העצם של הנשמה המלובשת בהגוף, ולכן, האמונה והנשמה המלובשת בהגוף שמצד עצם הנשמה היא בפנימיותה.

ועפ"י יש לבאר קשר הענינים שבהמאמר, שהענין ד(כתוב) למאור בא המשיך לביאור הענין דרע"א מהימנא, כי זה שמשו ז"ל ומפורסם את האמונה שותרי' בפנימיות הוא ע"י שהוא מגלה את עצם הנשמה (שלמעלה ממולי' חזי'), מאור שלמעלה מאור. ומ"ש כתיב למאור, ומבאר בהמאמר שככ"י להגיע להמאור הוא ע"י הענין דכתוב שכזמן הגלות, הוא, כי עיקר הגילוי דעצם הנשמה (מאור) הוא בענין המסי' (שעיקרו הוא בזמן הגלות), כדלקמן.

ו) **והענין** הוא, דזה שהאמונה ד"ר ישראל היא באופן שהוא מוסר נפשו על זה, הוא (בעיקר) בהאמונה שמצד עצם הנשמה. דהאמונה מצד זה שהוא רואה (מולי' חזי'), הגם שהיא בתוקף גדול נכידוע דההתאמתות שמצד הראי' היא התאמתות גדולה קשורה עם עצם מציאותו, אינו מוכרח שימסור נפשו על זה, וזה שראוה) ואינה קשורה עם עצם שהוא מוסר נפשו על זה הוא מפני שהאמונה באלקות שהאמונה ד"ר ישראל היא באופן שהוא מוסר נפשו על זה הוא מפני שהאמונה באלקות היא העצם שלו, ולכן אי אפשר כלל שיכפור ח"ו.

ועפ"י יש לבאר מ"ש בהמאמר דזה שמשו הוא רע"א מהימנא (שהוא ז"ל ומפורסם את האמונה) הוא גם בנוגע לרועי ישראל שכלל דור (אחפשטותא דמשה שכלל דור) שהם מחזיקים את האמונה ד"ר ישראל שיעמדו במסי' בקיום החומ"צ. דלכאורה, זה שמשו ז"ל ומפורסם את האמונה הוא (כמבואר בכ"מ) וגם במאמר זה עצמו) ע"י שמשפיע לישראל דעת באלקות שע"י באה האמונה בפנימיות, וזה

31) ראה הפסוק תתריב היא פס"א ע"י (ק"ר). וראה גם המשך הנ"ל ח"ב ע"י אקש"ב "האמונה כ"ר מוסר מולי' חזי' דהנשמה כמו שהיא למעלה היא רואה כ"ר, וכן ענין האמונה שמצד עצם הנשמה".
32) לשון הנבואה - מגילה ג. א.
33) שלכן "אין עד נעשה ידיו" (ר"ה ב"ר א). וראה לק"י ש"י ע"י 121, וש"י.
34) תרי"א משפטים ע"ה, ב. ובכ"מ. וראה גם תניא רפ"ב.
35) סעיף א.

אלקות בדוגמת הגילוי שהי' בזמן הבית⁴⁷, מ"מ, מזה שכללות העולם אין מאיר הגילוי, מוכח, שגם הגילוי שמאיר אצלו הוא גילוי מוגבל. דכשמאיר גילוי או"ס הבל"ג, הגילוי הוא ככל מקום, וכשישנו מקום אחד (אפילו פינה נדחת) שאין מאיר שם גילוי אלקות, הוא מפני שהגילוי (גם בהמקום שהוא מאיר) הוא גילוי מוגבל. [וזהו מה שמוכח במאמר אדמו"ר הקו"ק⁴⁸ דאיתא בהיקונים⁴⁹ שאפילו אם הי' צדיק אחד חוזר בתשובה שלימה בדרור הי' בא משיח, כי ע"י תשובה שלימה ממשכים גילוי או"ס הבל"ג, וגילוי זה הוא ככל מקום]. ומה שאין מאיר אצלו גילוי עצמות או"ס, הוא נשבר ונכאס, כתיב. [וע"ד הידוע שחולה בלימטריא מ"ט, שגם כשמשגי מ"ט שערי בינה אלא שחסר לו שער הנר"ן, הוא חולקין⁵⁰, ידוע מ"ש הצ"צ⁵¹ שהי' נשמע ממורינו ורבינו נ"ע (אדמו"ר הקו"ק) אין וילי זע גאר ניסט אין וילי ניט דאין ג"ע אין וילי ניט דאין עוה"ב כו' אין וילי מער ניט אז דין אל"ן. וע"י שהי' מיוחדים לשון זה מאדמו"ר הקו"ק [דפירוש הי' נשמע הוא שזה הי' לא רק בזמנים מיוחדים אלא שזה הי' דבר הוגלן], וכפרט לאחרי שנחפרס זה ע"י הצ"צ, יתכן הכח לכאור"א מירשאל בעיקר רצונו הי' גילוי העצמות, ועד כדי כך, שכשאין מאיר גילוי זה, ומכש"כ בזמן הגלות שאין מאיר אפילו הגילוי (גילוי אור) שהי' בזמן הבית, הוא כמצב דכתיב, ומבקש ג' פעמים בכל יום (או יותר) ותחינה ענינו כשוכן לציון ברחמים, שאז יהי' גילוי אלקות ועד לגילוי העצמות. וזהו כתיב למאור, שע"י הענין דכתיב מזה שנמצאים בגלות מגיעים להמאור, כי זה שחוצין דכל אחד מירשאל הוא גילוי אלקות ועד שזה נוגע לעצם מציאותו [שלוך הוא נשבר ונדאס (כתיב) מזה שזוכן הגלות לא יש גילוי אלקות] הוא מצד עצם הנשמה, מאור שבנשמה, שהתקשרותה כאלקות היא התקשרות עצמת.

ויד' לומר, שבחינת המאור דהנשמה המתגלית ע"י הענין דכתיב מזה שנמצאים בגלות, היא נעלית יותר מבחינת המאור דהנשמה שמתגלית ע"י מס"ג. והענין הוא, דמהטעמים על זה שבמתן תורה היתה רק ההתחלה (החלו לעשות) בזמני אשורוש היתה הקבלה (וקבל היהודים) הוא, כי זה שהקדימו נעשה לנשמה במתן תורה הי' מפני שכפה עליהם הר כגיגית⁵², גילוי מלמעלה⁵³, ובימי אשורוש היתה הקבלה מצד עצמם, ויש לומר, שהאמונה דירשאל מצד זה שהנשמה שלמעלה רואה אלקות (אמונה שמצד סיבה) הוא ע"ד שהקדימו נעשה לנשמה (כמ"ת) מצד הגילוי דלמעלה⁵⁴, וזה שבימי אשורוש היתה הקבלה מצד עצמם, הוא,

(47) להעיר מהידוע ש"לפ"ט... רשבי"י לא נחוב הבית כל"ל... (פלא הרמן שמות ע' ז' כסס אהר"י).
 (48) מאמרי אהר"י הקצרים ע' תג.
 (49) כ"ח במאמרי אהר"י הקצרים שם, וראה והי' חדש ס"פ ט"ז (כג' ד'): דאי יהודין בתשובה רישו כנישתא או דדא כנישתא יתבש כל גלוחא.
 (50) טעמיה"ע להארי"ל פ' וירא. לקי"ת ברכה צ"ג, ב. המסך ונכה חול"י פס"י (ע' צט).
 (51) הובא בשרש מצות התפלה להצ"ע ס"מ (קולת, ס"א).
 (52) שבת פ"ח, א.
 (53) תר"א מ"א צ"א, ד. ואילך, וככ"מ, וראה גם כר"י תנ"ל תרפ"ז ס"ס"ב.
 (54) להעיר גם מהמשך תע"ב ח"ב ע' התקנו.

תצוה שמדבר לכאורה במשה עצמו, כי זה שמשו מגלה כחינת המאור דירשאל (עצם הנשמה), הוא בעיקר ע"י אתפשטות דל"י שבזמן הגלות (כתיב) שעוררו בישראל כח המס"ג שלהם, שענין הוא עיקר גילוי עצם הנשמה, מאור.

יצויר לחיזן, לפני כיאור הג"ל: הענין דכתיב למאור שיין לואתה תצוה את בני ישראל, לזה שמשו ואתפשטות דל"י שכלל דוד מקשרים ואתברי את ישראל עם או"ס, ובהכנתו נאמר כתיב למאור בהמשך לויקח אל"ן שמן זית ו'ן. דענין ויקחו אל"ן גי' (שישראל מכיבים שמן לשמה) הוא לויקח אל"ן שמוספים תוספות אור במשה (כמובא לעיל ס"ב מהמאמר).

ט והנה הכתוב וקבל היהודים את אשר החלו לעשות מדבר (בפשטות) בהזמן שאחרי הנס דפורים, ויש לומר, דמ"ש בהמאמר דפירוש וקבל היהודים את אשר החלו לעשות הוא שבימי אשורוש קיבלו מה שהחלו במתן תורה, הוא גם לפי פשוט הכתוב שוקבל גי' הי' לאחרי הנס. ועפ"י, בזה שבימי אשורוש קיבלו מה שהחלו במתן תורה, שני ענינים: הקבלה שהיתה בזמן הגזירה ע"י המס"ג שלהם (כמפורש בהמאמר), והקבלה שהיתה לאחרי הנס דפורים, שהיא נעלית יותר גם מהקבלה בזמן הגזירה (כדלקמן). ויש לומר, שעד"ז הוא בנוגע כתיב למאור, שע"י הענין דכתיב שזוכן בגלות מגיעים להמאור, דשני ענינים כזה, כשישראל נמצאים במצב של כתיב מצד זה, שישנם גזרות על קיום התומ"צ (כמו שהי' בזמן אמירת המאמר), ועי"ז מגיעים להמאור ע"י המס"ג שלהם. ועוד ענין דכתיב למאור, שגם כשישראל נמצאים במצב של הרחבה, הרחבה בגשמיות וגם הרחבה ברוחניות, אלא שהם נמצאים בגלות⁵⁵, ועי"ז המצב שהי' לאחרי הנס דפורים, שליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר⁵⁶, בפשטות וגם ברוחניות⁵⁷ [יתירה מזה שגם בית הנוס ניתן לאסתור⁵⁸, שהי' אז גם המעלה דאתהפכאן. אלא שאכתי עברי אשורוש אנ"ן]. הם שבורים ונדכאים (כתיב) מזה שהם בגלות, וע"י הכתיב דירשאל מזה שנמצאים בגלות, מגיעים להמאור.

והענין הוא, דזה שירשאל הם שבורים מזה שהם בגלות (גם כשיש להם הרחבה בגשמיות וברוחניות), הוא, כי רצונו האמיתי של כל אחד מירשאל הוא שיהי' גילוי אלקות, ועד שזה (גילוי אלקות) נוגע לעצם מציאותו, ולכן, זה שבזמן הגלות אין מאיר גילוי אלקות כמו שהי' בזמן הבית [וכפרט כשמתכוון בזה שאור"ל⁵⁹]. כל מי שלא נבנה ביהמ"ק בימיו הי"ז כאילו נחרב בימיו, הנה מזה עצמו איז ער אינגאנצן צוטריריטלט, כתיב. וגם כשהוא ברוגע נעלית ביותר שמאיר אצלו גילוי

(41) להעיר, דבפנים המאמר (ס"ט"ז) מובא (רק) "זמן הגלות", ובה"קציר" — "זמן הגלות היהודי".
 (42) אסתר ח', טו.
 (43) ראה מגילה טו, ב.
 (44) אסתר ח', א.
 (45) מגילה י"ד, א.
 (46) ראה ירישלי יומא פ"א ה"א (ר' ב), מדרש תהלים עה"פ קל"ז, ז.

כי אז נתגלה ההתקשרות כאלקות שמצד עצם הנשמה, התקשרות עצמית שמצד עצם מציאותם. ובפנימיות יותר יש לומר, שגם בגילוי עצם הנשמה, ישנם (דוגמת) שני ענינים הנ"ל. דגילוי עצם הנשמה בענין המס"ע יש לומר, שבנוגע לכחות הגלויים הוא כמו דבר נוסף. וכמו שרואים בפועל בכמה אנשים, שבהיותם במקום שהיו שם גזירות על תומי"צ, ה' להם מס"ע מפועל משך כו"כ שנים, וכשכאו אח"כ למדינות שאפשר לעסוק בתומי"צ מתוך הרחבה, אין ניכר בהם (כ"כ) המס"ע שהי' להם מקודם. כי זה שעמדו במס"ע משך כו"כ שנים הוא לפי שהאיר בהם גילוי עצם הנשמה שלמעלה מכחות הגלויים ולא נעשה עי"ז שינוי בכחות הגלויים עצמם. [דוה עצם הנשמה היא העצם (גם) דכחות הגלויים (כנ"ל סיפ" ה), הוא, שעצם הנשמה הוא העצם שלהם ואין זה שייך לענינים של כחות הגלויים עצמם, להצויר שלהם]. והגילוי דעצם הנשמה בזה שהוא נשבר ונרכא על מזה שהוא נמצא בלחות הוא שגם כחות הגלויים שלו (הצויר דכחות הגלויים) הם כמו חד עם העצם. ויש לומר, דזה שעצם הנשמה והצויר דהכחות הם (דוגמת) שני ענינים, הוא לפי שגם עצם הנשמה היא מוגדרת בגדר, והגדר שלה היא למעלה מזהצויר דהכחות. אבל מצד עצם הנשמה כמו שהיא מורשת בהעצמות, הפשיטות דהנשמה והצויר דהכחות שלה הם כולא חד. ועפ"ז יש לומר, דבחירת המאור דהנשמה שמתגלית ע"י מס"ע היא עצם הנשמה כמו שהיא מוגדרת בענין הפשיטות שלמעלה מצויר דכחות, ובחירת המאור דהנשמה שמתגלית ע"י הענין דכוחות מזה שנמצאים בלחות, הוא גילוי עצם הנשמה כמו שהיא מורשת בהעצמות.

(א) ויש לקשר זה עם המבואר בהמאמר בפ"י הכתוב ואחה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית גר, ולאחרי שמשנה יצוה ויקשר את בני ישראל אויבכאו ישראל למשה שמן זית גר, שישאל ע"י עבודתם יוסיפו גילוי אור במדינת משה. ויש לומר מהבאורים בזה בעבודת האדס, דוה שמשנה מצוה ומקשר את בני ישראל, הוא, שהוא זן ומפרנס את האמונה, שהאמונה תהי' נוסף על כמו שהיא מצד הגלויים דהנשמה (מצד זה שהנשמה שלמעלה רואה אלקות) גם מצד עצם הנשמה. [ויש לומר, דזהו מ"ש ואתה תצוה את בני ישראל, דלשון ואחה תצוה את בני ישראל

(55) ראה ד"ה בלילה ההוא הותש"ה ס"ח, ובהערה 49 שם (לקמן ע' עח).
 (56) ועי"ז הוא בניגע להמשכת האמונה בפנימיות (כרע"ת), דוה שהאמונה פועלת על הדעת הוא יותר ועליו לגבי ענין המס"ע.
 ויש לומר, דהמשכת האמונה בדעת, זה שנמשך בגילוי היא האמונה שמצד מולי ח"י (מקרי דהי"א), אלא שהחכמה דהאמונה שלמעלה מודעת עם הדעת הוא ע"י המשכת עצם הנשמה [היינו שהגילוי דעצם הנשמה הוא רק בחינת כח לבחי' האמונה שמצד המיקוץ דהי' שתחבר עם הדעת, ולא שמתגלית עצם הנשמה עצמה].
 משא"כ זה שגילוי אלקות נוגע לעצם מציאות, שלכן הוא נרכא מזה שבכוח הגלות לא יש גילוי אלקות (ראה לעיל סי"ט) — הני הגילוי דהתקשרות העצמית שמצד עצם הנשמה שמתגלית בה שגילוי אלקות נוגע לעצם מציאות הוא נוסף על אופן נרתיב כח, גם שהתקשרות העצמית עצמה מאירה בגילוי (בדוגמת הגילוי שלה בענין המס"ע), וגם גילוי זה (דעצם הנשמה עצמה) מתחבר עם הצויר דכחות הגלויים.
 (57) ראה גם לקמן חיד" ע' רנז.
 (58) סיפ" ד — הובא לעיל סי"ב.

* ראה סוה"ת שו"ד ט"ע קנז. ובכ"ט.

משמע שמשנה מצויה (מקשר ומחבר) את בני ישראל עצמם, כי מצד עצם הנשמה, כל ישראל הם חד. ועי' העבודה דשראל (לאחרי שנמשך בישראל גילוי עצם הנשמה ע"י משה), שגם כחות הגלויים שלהם (הצויר דהכחות) יהיו מתאימים לעצם הנשמה, עי"ז נעשה יתרון והוספה בכחיות עצם הנשמה שנמשכה ונתגלתה בהם ע"י משה (ויקחו אליך), כי עי"ז מתגלה בה שרשה האמיתי כמו שהיא מורשת בהעצמות.

[ולזה ע"ז] שיע"ז ניתוסף גם בהאחדות דישאל. שהאחדות דישאל ע"י עצם הנשמה שמתגלית בהם היא כמו דבר נוסף על מציאותם. ולכן, אחדות זו היא ע"י שערותם נפשם עיקר גופם טפל. ועי' גילוי עצם הנשמה כמו שהיא מורשת בהעצמות, שיע"ז גם הצויר דכחות הגלויים הוא חד עם העצם. האחדות דישאל היא בכל הענינים שלהם, גם בענינים השייכים להגוף.

ועפ"ז יוכן מ"ש בהמאמר, דעי"י שישאל מוסיפים ע"י עבודתם במדינת משה, עי"ז יהי' נר תמיד, דלכאורה, זה שהוה דהנשמה (נר) הוי נשמת אדס"ה הוא תמיד (כשוה, בלי שינוי), הוא ע"י גילוי עצם הנשמה שנמשך ע"י משה (ואחה תצוה), דבעצם הנשמה אין שינוי, ובהמאמר אומר שהענין דנר תמיד הוא ע"י שישאל מוסיפים במדינת משה, ויקחו אליך. ויש לומר, שבהגילוי דעצם הנשמה של דרך שלמעלה למטה ע"י ואחה תצוה, יש חילוק בין ערב ובוקר. שיעיקר הגילוי שלה הוא שנמשך לעיל (סעיף י"ז), שגם אלה שבזמן הגזירה (ערב) עמדו המס"ע, וכמו שנכתב לעיל (סעיף י"ז), שגם אלה שבזמן הגזירה (ערב) עמדו במס"ע, כשכאו למקום שאפשר לעסוק בתומי"צ מתוך הרחבה (בוקר). אין ניכר בהם המס"ע שהי' להם מקודם. ואמיתית הענין דנר תמיד (שאין שייך בו שינוי) הוא ע"י עבודתם של ישראל שגם כחות הגלויים יהיו חד עם עצם הנשמה, ויקחו אליך.

ועפ"ז יש לכאר זה שכתית למאור נאמר ככתוב בהמשך ליקחו אליך גר, כי בכחית למאור נכלל גם זה שישאל הם שבורים ונרכאים (כחית) מזה שהם בלחות, דענין זה הוא ע"י עבודתם של ישראל שגם כחות הגלויים שלהם יהיו מתאימים לעצם הנשמה, וכחי' המאור דהנשמה שמתגלית עי"ז היא עצם הנשמה כמו שהיא מורשת בהעצמות, ולכן נאמר כחית למאור להמשך ליקחו אליך גר.

(ב) והנה הפירוש (בפשוט) באחה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך גר הוא שמשנה יצוה את בני ישראל שיקחו אליך גר. ומהו מוכן גם בפנימיות הענינים, דוה שמשנה מצויה ומקשר את בני ישראל הוא באופן שמשך להם נתינת כח גם על ויקחו אליך גר. וכמו"כ הוא בנוגע למשה שברונו, כ"ק מו"ח אדמו"ר

(59) ראה המשך תרי"ב ח"א פס"א, שבראי' ישנם חילוקי דעות, וזה שהאמונה היא בכל ישראל כשהוה הוא לפי ששרשה הוא התקשרות העצמית שמצד עצם הנשמה (שלמעלה ממולי ח"י).
 (60) ראה תניא פ"ק ב"ב.
 (61) סיפ" ד.
 (62) משלי כ' כו.
 (63) ראה בהמאמר סט"ו.

